

Dosar nr.1516I/2018

HOTĂRÂREA nr. 2

din 18 octombrie 2018

referitoare la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018

În conformitate cu prevederile art.146 lit.i) din Constituție, ale art.46 alin.(1) și ale art.47 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, precum și ale art. 45 alin. (3) din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, Curtea Constituțională s-a întrunit în Plen pentru a verifica respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018.

CURTEA

Constată că, în conformitate cu prevederile constituționale și legale menționate, este competentă să verifice respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018 și să confirme rezultatul acestui referendum.

I. În ceea ce privește procedura pentru organizarea și desfășurarea referendumului:

1. Contestații și cereri prealabile

1. 1. Curtea a examinat patru **contestații** formulate cu privire la organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018.

Contestațiile au fost formulate de <<Platforma Civică apolitică „Împreună”>> din București, de Sbârnă Sever Alexandru, și, respectiv, Liliana - Elena Nedelea. Acestea au format obiectul Dosarelor nr.1558I/2018, nr.1559I/2018, nr.1560I/2018 și, respectiv, nr.1568I/2018, fiind respinse, ca neîntemeiate, prin Hotărârea nr.1 din 17 octombrie 2018.

1. 2. Alte cereri au fost depuse la dosarul cauzei de diverse persoane fizice, înregistrate sub nr. 8499, nr. 8541, nr. 8542, nr. 8543 din 11 octombrie 2018, nr. 8630 din 15 octombrie 2018, nr. 8696, nr. 8697, nr. 8698, nr. 8699, nr. 8700 din 16 octombrie 2018, nr. 8744 și nr. 8745 din 18 octombrie 2018, precum și de domnul Mihai Gheorghiu, în calitate de președinte al Comitetului de inițiativă cetățenească pentru revizuirea art. 48 alin. (1) din Constituție și împuternicit al tuturor celor 44 de asociații și fundații care compun „Coaliția pentru Familie” din București, înregistrată sub nr. 8544 din 11 octombrie 2018, cereri ce au fost examinate cu caracter prealabil, Curtea respingându-le, ca neîntemeiate, pentru considerentele menționate în cuprinsul Încheierilor de ședință din 17 și 18 octombrie 2018.

2. Solicitarea de informații în legătură cu organizarea și desfășurarea referendumului

În temeiul art. 46 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, au fost solicitate Biroului Electoral Central – Referendumul național pentru revizuirea Constituției, precizări în legătură cu „Numărul persoanelor înscrise în lista pentru referendum” (18.279.011 persoane), astfel cum acest număr a fost comunicat Curții Constituționale prin Procesul-verbal privind rezultatele referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018, înregistrat la Biroul Electoral Central – Referendumul național pentru revizuirea Constituției sub nr. 1/RF/BEC/2018 din 11 octombrie 2018, și anume: dacă, în acest număr, sunt cuprinse doar persoanele înscrise în listele electorale permanente din țară.

Prin Adresa nr. 324/C/BEC/R/2018 din 17 octombrie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 8737 din 17 octombrie 2018, Biroul Electoral Central – Referendumul național pentru revizuirea Constituției a comunicat următoarele: „Numărul persoanelor înscrise în lista pentru referendum” (18.279.011 persoane) din Procesul-verbal privind rezultatele referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018, cuprinde numai persoanele înscrise în listele electorale permanente din țară. Totodată, s-a mai precizat că cetățenii români cu domiciliul în străinătate, care și-au exercitat dreptul de vot la referendumul național, pe baza pașaportului simplu, cu menționarea țării de domiciliu, a pașaportului simplu temporar, cu menționarea țării de domiciliu sau a pașaportului simplu electronic, cu menționarea țării de domiciliu, au fost înscrși în listele electorale suplimentare, conform art. 17 alin. (2) și art. 21 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, precum și al art. 1 alin. (1) lit. j) -l) și alin.(2) lit. l) - n) din Hotărârea Biroului Electoral Central nr. 21/H din 26 septembrie 2018 privind unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției.

II. **În ceea ce privește confirmarea rezultatelor referendumului**

1. Curtea constată că rezultatul referendumului depinde de îndeplinirea cumulativă a două condiții: una referitoare la numărul minim de cetățeni care trebuie să participe la referendum pentru ca acesta să fie valabil (cворumul legal de participare) și una privitoare la numărul de voturi valabil exprimate, care determină rezultatul referendumului. Aceste condiții sunt prevăzute în art.5 alin.(2) și, respectiv, art.7 alin.(2) din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului. Potrivit art.5 alin.(2), *„(2) Referendumul este valabil dacă la acesta participă cel puțin 30% din numărul persoanelor înscrise în listele*

electorale permanente”, iar, potrivit art.7 alin.(2), „*Rezultatul referendumului se stabilește în funcție de majoritatea voturilor valabil exprimate(...)*”.

2. Pentru referendumul național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018, întrebarea înscrisă pe buletinul de vot avea următorul conținut: „Sunteți de acord cu legea de revizuire a Constituției României în forma aprobată de Parlament?”.

3. Din datele comunicate Curții Constituționale de către Biroul Electoral Central, cu privire la referendumul național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018, rezultă următoarele:

	Cifre absolute	Procente
a) Numărul persoanelor înscrise în lista pentru referendum:	18.279.011	100.00%
b) Numărul participanților:	3.857.308	21.10%
c) Numărul voturilor valabil exprimate la răspunsul „DA”:	3.531.732	91.56%
d) Numărul voturilor valabil exprimate la răspunsul „NU”:	249.412	8.44%
e) Numărul voturilor nule:	76.111	1.97%

4. Din examinarea documentelor transmise de Biroul Electoral Central rezultă că referendumul s-a desfășurat cu respectarea dispozițiilor prevăzute de lege, neînregistrându-se încălcări sau incidente de natură să conducă la îndeplinirea sau neîndeplinirea cvorumului de prezență la vot, respectiv la modificarea rezultatului referendumului.

5. Examinarea contestațiilor și a cererilor prealabile formulate în cadrul acestei proceduri nu au relevat diferențe față de datele consemnate de Biroul Electoral Central și nici încălcări sau incidente de natură să conducă la îndeplinirea

sau neîndeplinirea cvorumului de prezență la vot, respectiv la modificarea rezultatului referendumului.

6. Având în vedere că la referendumul național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018, din totalul de 18.279.011 persoane înscrise în listele electorale permanente au participat la vot 3.857.308 persoane, ceea ce reprezintă mai puțin de 30% din numărul persoanelor înscrise în listele electorale permanente, în temeiul dispozițiilor art.146 lit.i) din Constituție, ale art.11 alin.(1) lit.B.c), ale art.46 alin.(1) și ale art.47 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, precum și ale art.5 alin.(2) și art.45 alin.(1) și (3) din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

1. Constată că procedura pentru organizarea și desfășurarea referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018 a fost respectată.

2. Confirmă rezultatele referendumului național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018, comunicate de Biroul Electoral Central, și constată că, din totalul de 18.279.011 persoane înscrise în listele electorale permanente, au participat la vot un număr de 3.857.308 persoane (21.10%), din care un număr de 3.531.732 persoane (91.56%) au răspuns „DA” la întrebarea „Sunteți de acord cu legea de revizuire a Constituției României în forma aprobată de Parlament?”, un număr de 249.412 persoane (8.44%) au răspuns „NU”, iar un număr de 76.111 (1,97%) au fost voturi nule.

3. Constată că referendumul național pentru revizuirea Constituției din 6 și 7 octombrie 2018 nu este valabil, întrucât nu au participat cel puțin 30% din numărul persoanelor înscrise în listele electorale permanente, în conformitate cu prevederile art.5 alin.(2) din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului.

Prezenta hotărâre se prezintă Camerei Deputaților și Senatului, întrunite în ședință comună.

Hotărârea este definitivă și general obligatorie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și în presă.

Dezbaterea a avut loc la data de 18 octombrie 2018 și la aceasta au participat: Valer Dorneanu, președinte, Marian Enache, Petre Lăzăroiu, Daniel Marius Morar, Mona-Maria Pivniceru, Simona-Maya Teodoroiu și Varga Attila, judecători.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Prof.univ.dr.Valer Dorneanu

Magistrați-asistenți,

Irina Loredana Gulie

Mihaela Ionescu